

színészt, természetessége, ember közeli játéka, hihetetlen sokoldalúsága, ami valamennyi műfajban otthonossá tette, kiapadhatatlan humora, könnyedsége, bájos frissessége késő öregkoráig a közönség kedvencévé emelte.

Nem maradtak el a legmagasabb szakmai és állami kitüntetések sem: *Jászai Mari-díj* (1958, 1962), *érdemes művész* (1968), *kiváló művész* (1980), majd 85-ben megkapja a *Kossuth-díjat*. A *Nemzeti Színház örökös tagja* 1989 óta, a *Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével* 1995-ben tüntetik ki, 2000-ben lesz a *Nemzeti Színész*, 2002-ben a *Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje* a csillaggal birtokosa, és ugyanez évtől *Budapest díszpolgára*. A vérbő komédiás, a snájdig bonviván, az aprólékos-hitelesen kimunkált, agárdysan eredeti és hibátlan karakterek, az életteli drámai hősök, a legváltozatosabb műfajok mindig talpraesett figurái, az élet és emberszeretet, az esendő kisember, a csavaros eszű polgárok, a sors kivetettjei (Bubnov: Az éjjeli menedékhelyben) mind-mind szorgalmas élettanulmányok eredményei.

Kisujjában a szakma, de - kivált utolsó évtizedében - már a rutint is levedli. Több, mint száz szerepe felsorolhatatlan A Szellemtől a Bicska Maxin, a Sipos úron (Üvegcipő), a Liliomon, a Rokonok polgármesteréig, Valkaytól (Légy jó mindhalálig) Katz tábori lelkészen át Grossig (Gyurkovics: Halálsakk), Doolittle-ig (My Fair Lady) se szeri se száma emlékezetes szerepeinek, nem szólva film-, tévé- és rádiószerepléseiről. Ki hinné, hogy tavaly még a Pesti Magyar Színház négy repertoáron lévő darabjában is végigjátszotta az évadot? A Bob herceg Pomponius udvarmestereként, Az Orfeusz az alvilágban mint Styx Jankó, Mrozek Tangójában a finoman-szarkasztikusan karikírozott Eugénusz nagyapa szerepében és a Márai darab bensőséges, fojtott lírájával átszótt, puritán eszközökkel, elmélyült alkotómunkával megformált Konrádjában, mellyel 83 évesen is pályája csúcán állt.

A sors még kegyesen engedélyezte számára, hogy élete, művészi pályája emberi tartása, művészként is tisztos polgár mivolta megmutatkozhassék utoljára a nyáron befejezett, Iglódi István rendezte Márai-film sorsverte, idős arisztokrata, Konrád szerepében, melyet csak február 5-én, a filmszemlén láthatunk (mozi-ba nem kerül), olyannyira szűkös volt *A gyertyák csonkig égnek* költségvetése. Sipos József producer, órákkal Agárdy Gábor halála után, megrendülten mesélte, hogy súlyos betegen, áttétek okozta fájdalmakat leküzdve napi 8 órás forgatáson állta a lámpák fényét, s a legyengült, elkínzott ember titkokat rejtő, óriási művésszé vedlett percek alatt, amint csattant a jelzés. Önnön sorsát, pályáját, emberi, színészi ars poétikáját összegezte a vásznon, mondhatni, üzenetét az utókornak. Akinek van szeme, láthatja, akinek van füle, hallhatja, miként kell emberként élni, megmaradni.

(Megjelent a Magyar Nemzet 2006. január 20-i számában)

* * *

Kárpáti György

Agárdy - az „örömszínész”

- *Bessenyei Ferenc egy alkalommal - némi gúnnyal - „örömszínésznek” nevezett...*

- Nem dicséretnek szánta, ezért kicsit rosszul esett. Bár igazat mondott: valóban örömszínész vagyok. Nem is akartam más lenni. Nem állok be a pénz után loholó kollégák népes seregébe, számomra a közönség szeretete a legfontosabb.

- **Több mint fél évszázada vagy a pályán. Ezalatt változtak a rendszerek, építettük a szocializmust, építjük a kapitalizmust, csak egy valami nem változott. Este hétkor felmegy a függöny...**

- Fel kell mennie. Nekem pedig, ha eljön az este, mennem kell. Amikor már nem akarok színpadra lépni, gondoskodhatnak a temetéséről. Bár az is az igazsághoz tartozik, hogy nem is olyan rég arra gondoltam: abbahagyom a színészetet. Elég volt. Akkoriban annyit támadtak, olyan rosszízű mocskolódásokat írtak rólam egyes kritikus urak, hogy elvették a kedvemet a pályától. *Tolnay Klárka* - kinek partnere lehettem *A nagymamában* - tartotta bennem a lelket. Ő beszélt rá, hogy ne hagyjam abba, ne is figyeljek a támadásokra. Neki köszönhetem, hogy „túléltem” ezeket a rossz napokat, heteket, hogy túltettem magam a kritikai ösztűzön.

- **És dolgozol tovább...**

- Igen. Játsszom az évek óta táblás házzal menő My Fair Lady-ben, 1996 decemberében pedig premierem lesz. Hunyady Sándor Lovagias ügy című művében megkaptam Kabos Gyula régi, parádés szerepét. Én leszek a megszegényített kisember. Virág úr, akit Kabos oly zseniálisan játszott el színpadon és filmen. Hosszú idő után újra filmezek is: remek szerepet kaptam Palásthy György A retur szomorkás vígjá-

tékában. A történet hősei, hetven éven felüli öregurak, akik már ingyen utazhatnak. Ezeknek az embereknek az jelenti az egyedüli szórakozást, ha vonaton bejárhatják Magyarországot. Olyan jeles pályatársak partnere lehetek, mint Sinkovits Imre, Bárdy György, Gera Zoltán, Kibédy Ervin és a neves erdélyi színművész, Lohinszky Lóránd.

- Mielőtt e könyvet befejezném, már csupán egyetlen kérdésem van. Ha 1997. augusztusában, a 75. születésnapodon meglátogatna egy jó tündér, s ajándékképpen felajánlaná, hogy teljesíti három kívánságodat, mit kérnél tőle?

- Először is egészséget, mert az a legfontosabb. A második kívánságom az lenne, hogy még az én életemben épüljön fel az új Nemzeti Színház. S végül egy-két jó szerepet is kívánnék magamnak, mielőtt végleg „felszerződnek” a mennyei társulatba.

(A beszélgetést Kárpáti György kilenc évvel ezelőtt, Agárdy Gábor 75. születésnapja alkalmából készítette.)

Agárdy Gábert, a Nemzet színészét 2006. február 1-én 15 órakor kísérték utolsó útjára a Farkasréti temetőben. Temetésére következő számunkban visszatérünk.

*

Az első ízben 2000-ben odaítélt Nemzet Színésze elismerést a jutalmazottak életük végéig viselik; a kitüntető címet egyszerre tizenketten birtokolhatják, s ha valamelyikük elhalálozik, a címet újraadományozzák.

Az Agárdy Gábor halálával megüresedő helyről a temetés utáni hetekben tanácskoznak a Nemzet Színészei; a kiválóságok legutóbb 2005 januárjában ültek össze, akkor Zenthe Ferencet választották maguk közé Bessenyei Ferenc helyére.

* * *

Dr Issekutz Sarolta

Beszámoló

az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 2005 évi működéséről

Az információs iroda üzemeltetése, a közösség összefogása, bővítése Örményországra is kiterjedően, sikeres volt. Széleskörű információs szolgáltatást bonyolítottunk titkárnő nélkül személyesen, telefon, fax, e-mail és postai úton. A korábbi évek rendezvényei videóra felvett anyaga digitalizálása megtörtént.

Hat pályázatot adtunk be: az Országgyűléshez, a NKÖM-hez, a Fővárosi Közgyűléshez, továbbá az Országos Örmény Önkormányzathoz - a működés biztosítására. Valamennyi támogatást kapott, bár a költségvetés 1/4 részét fedezte csupán.

A személyi jövedelemadó 1 % felajánlásokból 610 eFt támogatást kaptunk, melyet ezúttal is hálásan megköszönünk.

Együtműködésünk az EÖGYKE képviselőiből alakult örmény kisebbségi önkormányzatokkal: I., II., VI., IX., XI., XII., XIII., XIV. és XV. kerulettekkel, a Fővárosi Örmény Önkormányzattal, Országos Örmény Önkormányzattal ez évben is sikeres volt, amely együttműködés felértékelődik a jövő évi új választási rendszer bevezetésével.

A hazai örménység érdekképviselete, érdekérvényesítése ügyében állásfoglalásokat tettünk a kisebbségi televízió és választójogi törvény módosítása kapcsán, a kisebbségi nyelvhasználat kérdésében, kisebbségi kultúra megőrzése, kisebbségi médiumok ügyében. Több konferencián vettünk részt e témakörökben. 2005 év áprilisában a Nemzetközi könyvvásáron vettünk részt kiadványainkkal, könyveinkkel, valamint december 18-án a Magyar Művelődési Intézetben könyvkiállításon.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek havilapunk IX. évfolyamát jelentettük meg, 1600-1800 példányban, ingyenesen, ebből kb. 500 db-ot Erdélyben küldünk szét. A lap kiadásához támogatást csupán 100 e Ft-ot kaptunk (Föv. Kisebbségi Bizottság), továbbá a II. kerulettől külön pályázati támogatás formájában 550 eFt-ot. Az éves költségvetése megközelítőleg 4 millió Ft, melyhez a Fővárosi Örmény Önkormányzat nyújtott segítséget, továbbá támogatta a kiadást 50 eFt-al a XII. ker. ÖKÖ, 100 eFt-al a XI. ker. ÖKÖ. Ebben az évben is megjelent az Évkönyv 200 példányban, főleg a könyvtárak, közgyűjtemények, nagy civil szervezetek részére ingyenesen eljuttatva.

A Fővárosi Örmény Klub a 10. évfolyamát zárta a 10. közös karácsonyunkkal. A klub a társult kerületi örmény önkormányzatok segítségével valósult meg: egy alkalommal az I., VI., XI., XII. kerületi ÖKÖ